

กิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ปรีชญา เหลืองแดง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Corresponding author: pratchaya_ld@kru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา 2) ศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน แบบประเมินความสามารถ และแบบทดสอบเขียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เป็นการฝึกอบรมแบบออนไลน์และแบบปกติ ในสัดส่วน 50:50 โดยมีแผนการจัดกิจกรรม จำนวน 6 ครั้ง รวม 16 ชั่วโมง ผลการประเมินคุณภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด 2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา อยู่ในระดับดี และ 3) อาสาสมัครมีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนที่ทำได้ดี คือ การฝึกอบรมที่นำมาสู่การพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ ขั้นตอนที่ทำไม่ได้ดี คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ครอบคลุมการประเมินผลการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรค คือ ระยะเวลาการนำกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ไปใช้ข้อค้นพบสำคัญ คือ การพัฒนาเนื้อหาและการนำไปใช้จัดการเรียนรู้ออนไลน์ร่วมกับสื่อเทคโนโลยี เป็นการอนุรักษ์ผ่านการเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามมาตรฐานของคุรุสภา

คำสำคัญ : 1. การอบรมแบบผสมผสาน 2. สังคมศึกษา 3. มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

โครงการวิจัยนี้ผ่านการรับรองมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว รหัสการรับรอง : COA No. 017/2566

โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
วันที่ 14 มิถุนายน 2566

Blended training activities for enhancing instructional design abilities in local art and culture heritage conservation

Pratchaya Luangdaeng

Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Kanchanaburi 71000, Thailand

Corresponding author: pratchaya_ld@kru.ac.th

Abstract

This research aimed to: 1) develop blended training activities on instructional design for local art and culture heritage conservation, based on the teachers council's teaching professional competency criteria for pre-service social studies teachers; 2) evaluate the abilities in instructional design for local art and culture heritage conservation according to the teachers' council criteria; and 3) assess their opinions on the blended training activities. on the topic of instructional design for local art and culture heritage conservation, as per the teachers council's criteria. The research target group comprised 30 students majoring in Social Studies Education at the Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University. They were selected through a voluntary selection method. The instruments used in the research included a blended training plan, an abilities assessment form, and a lesson learned documentation form. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The results revealed that: 1) The blended training activities, consisting of 50% online and 50% conventional formats, included six sessions totaling 16 hours. The quality assessment of these activities was rated at the highest level of suitability; 2) The ability to design instruction for local art and culture heritage conservation was rated as good according to the teachers' council criteria; 3) Participants found that the strongest aspect of training was the development of learning activities, while the weakest aspect was the use of technology for learning evaluation. Challenges included the limited time available for implementing learning activities. The key finding was that integrating content on art and cultural heritage with technological tools effectively supports heritage conservation through education, enhancing learner's appreciation of local cultural heritage in line with the teachers' council standards.

Keywords: 1. Blended training 2. Social studies 3. Local art and culture heritage

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้มีการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าจากมรดกทางศิลปวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2022) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (Office of the Education Council, 2017: 113) ที่ได้ระบุไว้ชัดเจนในทางนโยบายให้สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาวัฒนธรรมเข้ากับกระบวนการเรียนรู้และวิถีชีวิตเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจในชุมชนอันนำไปสู่การสืบสานศิลปวัฒนธรรมอันดีงามมิเพียงแต่แผนและนโยบายของไทยเท่านั้น ในปัจจุบันองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญกับมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ในฐานะ Heritage education รวมทั้งยังเป็นปัจจัยและองค์ประกอบพื้นฐานส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย (ECUUP Foundation, 2018) การให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมผ่านการจัดการศึกษาจึงเป็นภารกิจที่หน่วยงานในภาคการศึกษาต้องผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย

กรมศิลปากร (The Fine Arts Department, 1985) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ว่า หมายถึง การสงวนรักษาสภาพไว้ให้คงเดิม รวมถึงการดูแลรักษาเพื่อให้คงคุณค่าไว้ เช่น การสืบสาน พัฒนามรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นอันเป็นเครื่องบอกถึงการมีชีวิตที่ดีอันดีของสังคมมนุษย์ให้คงคุณค่าไว้ไม่ให้สูญหาย โดยที่การอนุรักษ์นั้นต้องเข้าใจถึงคุณค่าและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นหรือชุมชน รวมทั้งต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Moe, 2014) ซึ่งทำให้การอนุรักษ์ต้องมาควบคู่กับการพัฒนานั้นเอง ในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น สามารถทำได้หลากหลายวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการเรียนเพื่อรับรู้หรือการเรียนรู้เพื่อจัดกิจกรรมการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมล้วนจะสร้างความผูกพัน และการเห็นความสำคัญ คุณค่าของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมให้กับผู้เรียน ซึ่งถือเป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของการอนุรักษ์ การพัฒนาความสำคัญของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นและแผนการศึกษาแห่งชาติ จะพบได้ว่า การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อหาสาระวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่ง National Council for the Social Studies (2023) ได้ปรับปรุงแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสังคมศึกษาในปี 2566 โดยมุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้แบบสหวิทยาการและหลักสูตรเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรม และโบราณคดี การส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษามีสมรรถนะในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์จึงเป็นแนวทางที่ตอบรับกับกระแสความต้องการของการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน รวมทั้งยังเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ตามการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ประเทศไทยเองมีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับการศึกษาควบคู่ไปกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยตามแบบการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน จึงควรเป็นการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดแค่ในชั้นเรียนต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องในหลากหลายทางกิจกรรมการอบรมแบบผสมผสาน จึงเป็นวิธีการหรือรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ โดยอาศัยเทคโนโลยีที่หลากหลายผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบเผชิญหน้ากันและแบบออนไลน์ การเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นการอนุรักษ์และพัฒนา จึงควรที่จะต้องนำลักษณะการเรียนรู้ สื่อ ที่บูรณาการเทคโนโลยีเช่นนี้เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและการศึกษาเพื่ออนาคต ที่เน้นความเชื่อมโยงความร่วมมือและการสร้างสรรค์ร่วมกัน สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา บนพื้นฐานของการสร้างแนวทางการเรียนรู้พร้อมกับการประเมินที่เสริมการเรียนรู้แบบดั้งเดิมเมื่อรวมกับสื่อดิจิทัลออนไลน์ (Jason, 2023)

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งเน้นผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางสังคมศึกษาเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สำนึกในความเป็นไทย บริการความรู้สู่ท้องถิ่นสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่มุ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ เชี่ยวชาญการปฏิบัติ มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น การเป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นหลักทางวิชาการของท้องถิ่น เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทำนุบำรุง

สืบสาน และสร้างสรรค์ทุนทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อความเข้มแข็งของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน บูรณาการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเชื่อมโยงกับการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน การพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น จึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาครู และเป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ให้กับผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายเพื่อให้บรรลุตามแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรฯ พันธกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตอบโจทย์ต่อแนวทางการศึกษาเพื่ออนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สังคมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครู สังคมศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สังคมศึกษา

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมอบรมแบบผสมผสาน

การอบรมแบบผสมผสาน (blended training) คือ กระบวนการฝึกอบรมที่ทำให้ผู้เข้าอบรมบรรลุจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ทศนคติ โดยใช้กระบวนการทั้งในห้องฝึกอบรมที่ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบที่หลากหลาย และการใช้กระบวนการผ่านเครือข่ายออนไลน์ เพื่อให้ผู้รับการอบรมเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกระบวนการทั้งสองลักษณะ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมแบบผสมผสาน สามารถสรุปองค์ประกอบของการฝึกอบรมแบบผสมผสานเป็น 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) บุคคล 2) กรอบหลักสูตรการฝึกอบรม และ 3) สิ่งสนับสนุนในการฝึกอบรม ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ สื่อเทคโนโลยี และเทคนิคเชิงกระบวนการที่นำมาใช้ (Chandavimol, 2013: 49; Naka, 2019: 28; Singh & Reed, 2001: 5) ส่วนระดับของการผสมผสานในการอบรมนั้น มีการแบ่งใน 3 ลักษณะ คือ 1) การผสมผสานเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการเลือกใช้ระบบสนับสนุนหรือโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ 2) การผสมผสานกิจกรรม ซึ่งเป็นการบูรณาการการอบรมกับกรอบภาระงานด้านต่าง ๆ และ 3) การผสมผสานตามสัดส่วนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งเป็นการกำหนดสัดส่วนการอบรมแบบในสถานที่กับการอบรมผ่านระบบเครือข่าย (Nilsook & Wannapiroon, 2013: 34; Bonk & Graham, 2006: 11-12)

กรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา
คณะกรรมการการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้ประกาศใช้มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 และได้ประกาศบังคับคุรุสภา ว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้มีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 สำหรับการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูนั้น ได้กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และสมรรถนะด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ สมรรถนะทั้ง 3 ด้านดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักศึกษาวิชาชีพครูมีความพร้อมต่อการเป็นครูที่มีคุณภาพเมื่อจบการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพครูตามหลักการของ ไทยและสากล ทั้งนี้พบว่า มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นถึง 10 พฤติกรรมบ่งชี้ด้วยกัน จากพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งหมด 40 ข้อ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับ อุดมศึกษา

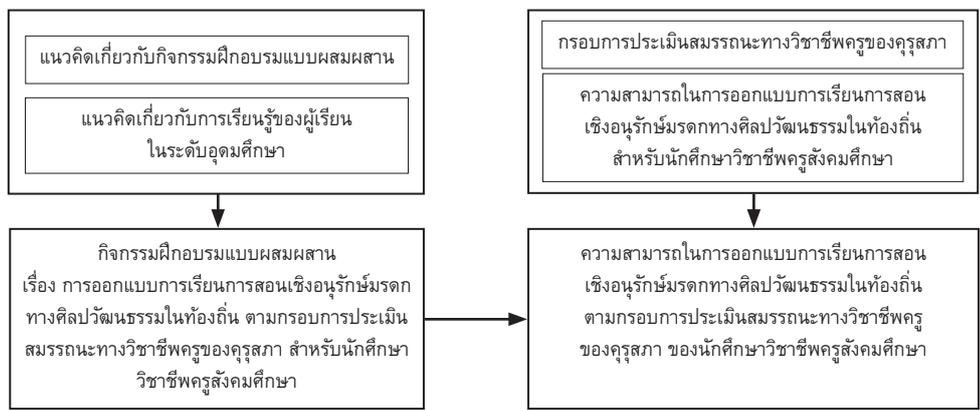
การพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครู ถือเป็น การจัดกิจกรรม และการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ซึ่ง สิววัฒนวงศ์ (Wattanawong, 2002) เสนอว่าต้องคำนึงถึงแนวคิด

สำคัญ คือ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ เน้นการตอบสนองความต้องการ สถานการณ์ การวิเคราะห์ ประสิทธิภาพ ความต้องการเป็นผู้นำตนเอง และความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ในแนวที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เน้นพฤติกรรม การแสดงออกที่เกิดจากแรงผลักดัน 3) ทฤษฎีการเสริมแรง เน้นการเสริมแรงในสิ่งที่ตรงกับความต้องการ โดยใช้ การเสริมแรงบ่อย ๆ ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และ 4) ทฤษฎี การเรียนรู้อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงภายใน ซึ่งเน้น การปรับเปลี่ยนแนวคิดก่อนที่จะนำมาสู่การปฏิบัติ (Knowles, 1980) ทั้ง 3 แนวคิดนี้ สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ในระดับอุดมศึกษา ซึ่ง เรณูมาศ มาอูน (Maun, 2016: 171) ได้สรุปถึงวิธีการใน 3 ลักษณะ คือ 1) Surface approach 2) Deep approach และ 3) Strategic approach

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบ การเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา

ความสำคัญของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมและนโยบาย ทางการศึกษา เป็นภารกิจสำคัญของครูและสถานศึกษา ที่จะต้องมีการอนุรักษ์ สืบสาน และทำนุบำรุงมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยนำมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา ซึ่ง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2017) ได้กำหนดแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยระบุไว้ชัดเจนในทาง นโยบายให้สถานศึกษามุ่งบูรณาการศิลปวัฒนธรรมเข้ากับ กระบวนการเรียนรู้และวิถีชีวิตเพื่อสร้างความรักและ ความภาคภูมิใจในชุมชน อันนำไปสู่การสืบสานศิลปวัฒนธรรม อันดีงาม นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Heritage Education ในสังคมโลกปัจจุบัน ที่มุ่งให้ภาคการศึกษา

นำมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นและเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในด้านต่าง ๆ พร้อมกับ สำนึกในอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตนเอง (Council of Europe Portal, 2023) ในขณะที่กรมศิลปากร (The Fine Arts Department, 2020) ได้กำหนดท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรม ของไทยไว้ 4 ภาค อันประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ ซึ่งทั้ง 4 ภาคนี้ต่างมีมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สามารถบ่งบอก ถึงพัฒนาการของท้องถิ่นและในขณะเดียวกันก็ยังเป็น ส่วนหนึ่งของมรดกสำคัญของชาติ สำหรับบทบาทในการ จัดการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่นนั้น งานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์ มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของครูสังคมศึกษาของ ปรัชญา เหลืองแดง (Luangdaeng, 2022: 470) ซึ่งงานวิจัย นี้ได้พัฒนาต่อจากงานวิจัยดังกล่าว โดยนำความสามารถ ในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สังคมศึกษา ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการคัดเลือก มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น 2) ความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทาง ศิลปวัฒนธรรม 3) ความสามารถในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม และ 4) ความสามารถในการต่อยอดและพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่นมาบูรณาการกับพฤติกรรมบ่งชี้บางข้อของ สมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 ที่มีความเกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยสรุป ออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีขั้นตอนการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรม ผูกอบรมแบบผสมผสาน เป็นการออกแบบและพัฒนาาร่างกิจกรรมผูกอบรมแบบผสมผสานและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา การอนุรักษ์ การผูกอบรมแบบผสมผสาน และการวัดประเมินผลรวมจำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การนำไปใช้และรวบรวมผล เป็นการใช้อีกิจกรรมผูกอบรมแบบผสมผสาน กับกลุ่มเป้าหมาย คือนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (voluntary selection) ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป หรือนักศึกษาที่มีความชื่นชอบ ในการบูรณาการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นสู่การศึกษา และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมผูกอบรมแบบผสมผสาน และ 2) แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นด้วยวิธีการตอบทเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 20 คน ได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (voluntary selection) ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นอาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมผูกอบรมแบบผสมผสานครบตามแผนการผูกอบรม และมีผลงานที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบตอบทเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมผูกอบรมแบบผสมผสาน เรื่องการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา มีการกำหนดสัดส่วนของการจัดการแบบผสมผสานโดยมีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning ratio) 50:50 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ร้อยละ 50 และแบบปกติ ร้อยละ 50 และเป็นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานแนวนอน (horizontal blended learning) โดยเนื้อหาการสอนแบบปกติกับการสอนออนไลน์จะเป็นเนื้อหาคนละส่วนกัน องค์ประกอบของการผูกอบรม ประกอบด้วย 1) บุคคล ได้แก่ อาสาสมัคร และวิทยากร 2) กรอบหลักสูตรในการผูกอบรม ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล และ 3) สิ่งสนับสนุนในการผูกอบรม ได้แก่ Google site และ Google classroom มีแผนการดำเนินการจัดกิจกรรม จำนวน 6 ครั้ง 6 บทเรียน รวม 16 ชั่วโมง แบ่งสัดส่วนเป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียน จำนวน 8 ชั่วโมง และการจัดกิจกรรมผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 8 ชั่วโมง ซึ่งมีผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.94 (S.D. = 0.20) โดยที่ทั้ง 3 องค์ประกอบมีผลต่อการนำไปปรับใช้ในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา ในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านบุคคล มีการนำผลที่เกิดขึ้นไปปรับใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ สามารถช่วยให้ประหยัดเวลาในการบรรยายให้ความรู้ ความเข้าใจของอาจารย์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากใช้สื่อวิดีโอบน Google site ทำให้เกิดคลังความรู้ที่เข้าถึงได้สะดวก 2) องค์ประกอบด้านกรอบหลักสูตร มีการนำวัตถุประสงค์ เนื้อหา/สื่อ กิจกรรมผูกอบรม และการประเมินผลของกิจกรรมผูกอบรมแบบผสมผสาน จำนวน 6 บทเรียน ไปปรับใช้เป็นแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่จะออกฝึกประสบการณ์ เพื่อให้พร้อมต่อการบูรณาการการออกแบบการเรียนการสอนบนฐานการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภาทั้ง 3 ด้าน ทั้งยังเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนพัฒนานักศึกษาครูตามบทบาทของครูตามแนวคิด Heritage education ในระบบการศึกษาสากล และ 3) องค์ประกอบด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรเวลาเพิ่มพูนความรู้ และฝึกฝนความสามารถที่จัดสรรช่วงเวลาในการผูกอบรม

ได้ในระยะเวลาที่กำหนด ตอบโจทย์การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ผลรวมของทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ เป็นการปรับประยุกต์เพื่อการพัฒนา นักศึกษาครูตามกรอบมาตรฐานของคุรุสภา ทั้งยังเป็นการสร้างคลังความรู้การเรียนรู้การสอนเชิงอนุรักษ์ มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น และเป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมหลักฐานในการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภาให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้การสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา มีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.34$) เมื่อพิจารณาประเด็นสำคัญที่ผู้เข้าร่วมการอบรม มีผลการประเมินรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ลำดับที่ 1 มี 2 ประเด็น คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 ระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.00, S.D. = 0.00$) และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ 7 ระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.00, S.D. = 0.00$) ลำดับที่ 2 คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.83, S.D. = 0.38$) ลำดับที่ 3 มี 2 ประเด็น คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 6 ระดับดี ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.50$) และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ 10 ระดับดี ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.50$) สำหรับพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 4 ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03, S.D. = 0.76$) สรุปผลในภาพรวมดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินภาพรวมความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้การสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา

พฤติกรรมบ่งชี้	ผลการประเมิน			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นกับสาระการเรียนรู้กับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	5.00	0.00	ดีมาก	1
2. สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้กับหลักการทำนุบำรุง การปลูกฝัง และการสืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รับผิดชอบ และมีความเป็นนวัตกร	4.07	0.83	ดี	5
3. สามารถจัดการเรียนรู้การสอนเชิงอนุรักษ์ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รับผิดชอบ และมีความเป็นนวัตกรโดยมีการวัดและประเมินผล สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีทิศทางในการพัฒนาต่อ	4.33	0.80	ดี	4
4. สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เช่น CAI, Google classroom, Kahoot เป็นต้น สู่กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์	3.03	0.76	ปานกลาง	8
5. สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์บนพื้นฐานของการสุรนำเสนอจุดเด่น เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้การสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นกับผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้	4.83	0.38	ดีมาก	2
6. สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์ เช่น ปรากฏษ์ชาวบ้าน หน่วยงานปกครองของท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน	4.43	0.50	ดี	3
7. สามารถรายงานการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองโดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสำคัญในฐานะใดฐานะหนึ่ง ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในชุมชน 2) วัฒนธรรมของชุมชน และ 3) เศรษฐกิจของชุมชน	5.00	0.00	ดีมาก	1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินภาพรวมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา (ต่อ)

พฤติกรรมบ่งชี้	ผลการประเมิน			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
8. สามารถรายงานการศึกษาเกี่ยวกับมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยเลือกศึกษาบูรณาการตามประเด็น ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2) การอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น ให้สะดวกต่อการนำไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน	4.00	0.00	ดี	6
9. สามารถนำมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาบูรณาการในการ จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ที่สอดคล้องกับสาระสำคัญ ตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้ตามประเด็น ได้แก่ 1) องค์ความรู้ของวิทยากร ด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2) องค์ความรู้ ของปราชญ์ชาวบ้าน ด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น 3) องค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้านวัฒนธรรมของชุมชน และภูมิปัญญาในท้องถิ่น และสามารถกำหนดผลงาน/ภาระงาน/ชิ้นงาน รวบรวมที่แสดงถึงการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ของผู้เรียน	3.53	0.73	ดี	7
10. ริเริ่ม วางแผน หรือเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา หรือ สิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยใช้ หลักการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ บทบาทหน้าที่ของครูสังคมศึกษาได้	4.43	0.50	ดี	3
สรุปภาพรวม	4.27	0.34	ดี	-

จากผลการประเมินภาพรวมโดยประเมินจากผลงาน ของอาสาสมัคร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้อาสาสมัครมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภาอยู่ในระดับที่เป็นไปในทางที่ดี

3. สำหรับความคิดเห็นในภาพรวมนั้น อาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่าขั้นตอนที่สามารถทำได้ที่ดีที่สุด คือ การปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการและขั้นตอนของแผนการฝึกอบรม ซึ่งในแต่ละขั้นตอนส่งเสริมให้เกิดผลงานที่สามารถต่อยอดและนำมาสู่นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ที่มีคุณภาพประยุกต์ใช้ได้จริง ส่วนขั้นตอนที่ปฏิบัติได้ไม่ดี คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์ สาเหตุมาจากแต่ละ

สถานศึกษานั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกัน รวมถึงนโยบายในการใช้อุปกรณ์สื่อสารระหว่างการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ในขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนจึงควรสอบถามถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และนโยบายในการใช้อุปกรณ์สื่อสารภายในชั้นเรียนของโรงเรียนแต่ละแห่งให้ชัดเจนก่อนที่จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับอุปสรรค คือ การบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติการสอนในช่วงระยะเวลาจำนวน 2 สัปดาห์นั้น อาจไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับประเด็นที่ได้เรียนรู้ คือ ทำให้รับรู้ถึงบทบาทของครูสังคมศึกษาที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น รวมทั้งได้ทราบถึงวิธีการอนุรักษ์ผ่านระบบการศึกษา อันเป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้บนพื้นฐานสมรรถนะวิชาชีพครูของคุรุสภา ทั้งนี้ยังได้ข้อค้นพบว่าการพัฒนาและ

ใช้ประโยชน์ในบริบทของครูสังคมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะของการพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในขณะเดียวกันก็ถือเป็นการใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาด้วย กล่าวคือการใช้มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นเป็นแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือสาระอื่น ๆ ของวิชาสังคมศึกษาด้วยมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ไม่ว่าจะด้วยการเรียนเพื่อรับรู้หรือการเรียนรู้ผ่านจัดกิจกรรมการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรม และวิทยาการ หรือสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เกม หรือสื่อนำเสนอในแพลตฟอร์มออนไลน์ มีส่วนช่วยสร้างความตระหนักรู้ ความผูกพัน และการเห็นความสำคัญ คุณค่าของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมให้กับผู้เรียน ซึ่งก็ถือเป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยสรุปผลได้ว่า กิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีการกำหนดสัดส่วนของการจัดกิจกรรมทั้งแบบออนไลน์และแบบปกติในสัดส่วน 50:50 แบ่งเป็นในห้องเรียน จำนวน 8 ชั่วโมง และการจัดกิจกรรมผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 8 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง เนื้อหาการสอนแบบปกติกับการสอนออนไลน์จะเป็นเนื้อหาคนละส่วนกัน มีแผนการดำเนินการจัดกิจกรรม จำนวน 6 ครั้ง 6 บทเรียน มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.94 (S.D. = 0.20) องค์ประกอบของการฝึกอบรม ประกอบด้วย บุคคลกรอบหลักสูตรในการฝึกอบรม และสิ่งสนับสนุนในการฝึกอบรม เมื่อนำกิจกรรมไปใช้กับอาสาสมัคร พบว่า ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.27 (S.D. = 0.34) และความคิดเห็นของอาสาสมัครจากการถอดบทเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา โดยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. กิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา มีการกำหนดสัดส่วนของการจัดการแบบผสมผสาน แบบ 50:50 เป็นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานแนวนอน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนากิจกรรมอบรมแบบผสมผสานของปรัชญนันท์ นิลสุข และปณิตา วรรณพิรุณ (Nilsook & Wannapiroon, 2013: 31) ซึ่งได้สรุปว่า การจัดการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมแบบผสมผสานมีวิธีการจัดการอยู่ 2 วิธี คือ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานแนวตั้งกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานแนวนอน โดยมีเงื่อนไขการจัดการอยู่ที่เวลาและเนื้อหาการสอน วิธีการจัดการดังกล่าวอาจเรียกว่า สัดส่วนของการจัดการแบบผสมผสาน โดยมีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สาเหตุที่มีลักษณะเช่นนี้มาจากอาสาสมัครที่เข้ารับการพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาต่างชั้นปีกัน รวมทั้งการจัดกิจกรรมฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยนี้ ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาใดที่กลุ่มอาสาสมัครเรียนในภาคการศึกษาในระหว่างที่ศึกษาวิจัย ดังนั้น การจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับกลุ่มอาสาสมัคร อย่างไรก็ตามแม้จะมีการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ในแต่ละบทเรียนจะเป็นเรื่องดีต่อการเข้าถึงและสะดวกต่อการบริหารจัดการ และจัดสรรเวลาตามความสะดวกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม แต่ยังคงจำเป็นต้องมีการปฐมนิเทศเบื้องต้น และการถอดบทเรียนร่วมกันในขั้นสุดท้ายในลักษณะของการเรียนรู้แบบเผชิญหน้ากัน ในชั้นเรียน เนื่องจากการเรียนรู้ผ่านระบบใดระบบหนึ่งเพียงด้านเดียวอาจไม่ครอบคลุมต่อการปฏิบัติกิจกรรมบางประเภท เช่น การสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในชั้นปฐมนิเทศหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการถอดบทเรียนที่ยังคงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการผ่านรูปแบบการเผชิญหน้ากัน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมแบบผสมผสานของ อมรรัตน์ ศรีสง (Srisong, 2016: 16) ที่ได้เสนอว่าการฝึกอบรมแบบผสมผสาน (blended training) เป็นการฝึกอบรมที่ผสมผสานระหว่างการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้าในห้องฝึกอบรม (face to face classroom) กับการฝึกอบรมแบบผ่านออนไลน์ (online training) สองอย่างนี้เข้าด้วยกัน เป็นการนำข้อดีของการเรียนฝึกอบรมบนเว็บและฝึกอบรม

แบบเผชิญหน้าเข้ามาเสริม เพื่อให้ผู้รับการอบรมเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อและเครื่องมือในสภาพแวดล้อมของการอบรมบนเว็บ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้โดยเน้นการปฏิสัมพันธ์จากการอบรมในห้องแบบดั้งเดิมและการอบรมแบบออนไลน์ ทั้งนี้การฝึกอบรมในลักษณะดังกล่าวยังเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่สามารถบริหารจัดการเวลา การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ สร้างความรู้และผลงานด้วยตนเอง ผ่านช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลายกว่าการศึกษาในรูปแบบเดิม สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาเพื่ออนาคต ซึ่ง Maloney and Kim (2020) เสนอว่า แนวโน้มการเรียนรู้ในอนาคต คือ การเรียนรู้แบบผสมผสานและออนไลน์ ซึ่งการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนไปในลักษณะที่ไม่เน้นการสอนเนื้อหา และการประเมินผลเพื่อผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น แต่จะเน้นไปที่แนวทางการสร้างความรู้ของผู้เรียนมากขึ้น

2. ผลการประเมินภาพรวมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา โดยประเมินจากผลงานของอาสาสมัคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการของการฝึกอบรมแบบผสมผสานมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา ซึ่งในประเด็นการประเมินครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการฝึกอบรม ซึ่งการอบรมหรือการฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา เพิ่มพูน ส่งเสริม หรือปรับเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ รวมไปถึงประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดการฝึกอบรม ตามการให้ความหมายของ พัชรดา นาคา (Naka, 2019: 10-11) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยยา อะการะวัง (Akarawang, 2015: 124) ที่ได้พัฒนาโมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสาน โดยใช้หลักการจัดการความรู้และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการฝึกอบรมของนักพัฒนาบุคลากรของ บัทยา จันทวิมล (Chandavimol, 2013: 163)

โดยผลจากการวิจัยทั้งสองเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เข้ารับการอบรมด้วยกระบวนการการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้รับการพัฒนาทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ในระดับดี อย่างไรก็ตาม แม้ภาพรวมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา จะอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น จะพบว่าพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 4 มีผลการประเมินที่ระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าทุกประเด็นการประเมิน ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตเชิงอภิปรายต่อประเด็นนี้ว่า อาจเป็นเพราะเกณฑ์ในการประเมิน ระบุว่า ต้องมีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เช่น CAI, Google classroom, Kahoot ในการจัดกิจกรรม ประเมินผล และสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบ ซึ่งจากผลงานของอาสาสมัคร พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้สื่อเทคโนโลยีดังกล่าวในลักษณะของการดำเนินกิจกรรม มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยสื่อเทคโนโลยีเป็นคะแนนในการประเมินผลผู้เรียน และไม่มีอาสาสมัครที่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีข้างต้นในการสะท้อนผลให้ผู้เรียนได้ทราบ ลักษณะเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า มโนทัศน์การใช้สื่อเทคโนโลยีของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา ยังคงจำกัดอยู่ในขั้นของการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนเพียงเท่านั้น ซึ่งส่วนมากจะใช้สื่อเทคโนโลยีในรูปแบบของเกมผ่านแพลตฟอร์ม เช่น Word wall, Kahoot และ Wonder go ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการที่จะขับเคลื่อนประเด็นนี้ให้ไปสู่การประเมินผล และสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบนั้นอาจต้องมีแนวทางในการให้ความรู้ เพื่อปรับมโนทัศน์การใช้สื่อเทคโนโลยีของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษาให้เห็นถึงการนำสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกันระหว่างการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ซึ่งโดยปกติแล้วแพลตฟอร์มเหล่านี้จะครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดคำถาม การเลือกรูปแบบเกม การสรุปคะแนน และการจัดลำดับให้ภายหลังการปฏิบัติกิจกรรม หรือเมื่อการเล่นเกมเสร็จสิ้นลง ซึ่งผู้สอนสามารถนำกระบวนการเหล่านี้บูรณาการเข้ากับวิธีการ เทคนิค หรือรูปแบบการเรียนการสอนที่นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์ โดยที่ข้อเสนอดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดของ

ฐากร สิทธิโชค และวิศวัต นิดสูงเนิน (Sitthichock & Nidsungnoen, 2021: 30) ในบทความวิชาการ เรื่อง ครุศึกษาศาสตร์กับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ที่สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ศึกษาศาสตร์ในยุคดิจิทัล ไม่เพียงแต่การนำ สื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างเดียว แต่เป็นการ นำวิธีการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนมาดำเนินการใช้หรือ ปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

3. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครู สังคมศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามกรอบการประเมินสมรรถนะ ทางวิชาชีพครูของคุรุสภา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สังคมศึกษา ใช้วิธีการศึกษาด้วยการถอดบทเรียนหลังการ ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ในลักษณะของการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยดำเนินกิจกรรมเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วย นักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ร่วมกันให้ข้อมูลตามประเด็น ในการถอดบทเรียน ด้วยประเด็นคำถามที่สำคัญ คือ ขั้นตอน ที่ทำได้ดี ขั้นตอนที่ทำไม่ได้ดี ปัญหาและอุปสรรค และ ข้อค้นพบ ภายหลังจากการปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้น สอดคล้องกับหลักในการถอดบทเรียนที่เน้นการให้ข้อมูล ย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ตามแนวการโค้ชของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (Wongyai & Patphol, 2019: 6) ซึ่งกล่าวว่าเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน ภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตเชิงอภิปราย คือ การให้ ความคิดเห็นของอาสาสมัครที่ระบุว่าขั้นตอนที่สามารถทำได้ดี คือ การฝึกอบรมที่นำมาสู่การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินผลในภาพรวมที่อยู่ในระดับดี นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ว่า การอนุรักษ์มรดก ทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น เป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ โดยผ่านกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน ข้อค้นพบ สำคัญที่ได้จากการถอดบทเรียน คือ การพัฒนาเนื้อหาและ การนำไปใช้จัดการเรียนรู้ร่วมกับสื่อเทคโนโลยี เป็นการอนุรักษ์ ผ่านการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตามมาตรฐานของคุรุสภา สอดคล้องกับแนวคิด Heritage Education ที่เสนอว่า องค์ความรู้มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นเป็นทรัพยากร การสอนที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียน และ

เป็นเครื่องมือสำคัญของครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ (Yenifer, Jackeline, Fabian, & Fabiola, 2023) ผลงานที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมยังช่วยสะท้อน ให้เห็นถึงการดำเนินงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี (Kanchanaburi Rajabhat University, 2023) ที่มุ่งบูรณาการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เชื่อมโยงกับการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม เพราะการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในชั้นเรียน ที่ผ่านกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์ ของครู นอกจากประโยชน์ในแง่ของการอนุรักษ์แล้ว ยังเกิด ประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียน ในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ กระบวนการในการสืบค้น รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในขณะที่ครูผู้สอนก็ได้รับการพัฒนาความสามารถในการ ออกแบบการเรียนการสอนด้วยไปในคราวเดียวกัน

ในขณะที่ขั้นตอนที่ทำไม่ได้ดี คือ การใช้สื่อเทคโนโลยี ที่ครอบคลุมการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากข้อจำกัด จากนโยบายการใช้เครื่องมือสื่อสารของโรงเรียน และความ ไม่พร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีของ โรงเรียน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้การประเมิน พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 4 มีผลการประเมินต่ำกว่าในทุกด้าน สำหรับ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ระยะเวลาการนำกิจกรรม การเรียนรู้ไปใช้ เนื่องจากแม้จะมีนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 เป็นอาสาสมัคร แต่กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 ซึ่งนำกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์ไปใช้จริง ในช่วงการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน ซึ่งมีระยะเวลา 2 สัปดาห์ ในขณะที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เชิงอนุรักษ์บางประเด็นต้องมีการติดตามผลงานที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ของนักเรียน รวมถึง การเป็นส่วนหนึ่งในการนำนักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพราะ เมื่อพิจารณาจากประเด็นการประเมินผลรายบุคคลแล้ว พบว่า นักศึกษาอาสาสมัครชั้นปีที่ 4 มีผลการประเมิน ในภาพรวมด้านที่อยู่ระดับดีมาก ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีผลการประเมินด้านที่อยู่ระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. หากมีการนำกิจกรรมการฝึกอบรมแบบผสมผสาน ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้กับกลุ่มนักศึกษาครู สังคมศึกษาที่อยู่ระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา

จะช่วยให้การประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของครูสภา
ในพฤติกรรมบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละครั้งมีหลักฐาน
ในการประเมินที่ชัดเจน และเห็นถึงพัฒนาการของนักศึกษา
ในแต่ละระยะ

2. ในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดก
ทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น หากสามารถบูรณาการ
พฤติกรรมบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในชั้นเรียน หรือ
โครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้ จะช่วยให้เกิดผลงาน
ที่สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ตามกรอบการประเมินสมรรถนะ
ทางวิชาชีพครูของครูสภาได้ชัดเจน

3. ในการนำกิจกรรมฝึกอบรมแบบผสมผสานไปใช้
ในการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี อาจารย์ที่ปรึกษา
หรือ อาจารย์นิเทศก์ ควรเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ความเข้าใจ
ในการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของครูสภา เพื่อให้เกิด
ความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

References

Akarawang, Chaiya. (2015). **The Development of a Blended Training Model to Enhance Human Competency in Information Communication and Technology for Teachers in the Office of the Basic Education Commission (การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)**. Doctoral dissertation, Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand.

Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2006). **The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs**. San Francisco: Pfeiffer.

Chandavimol, Pattama. (2013). **Development of a Blended Training Model with Knowledge Management and Action Learning Principles to Develop Training Program Design Competencies of Personnel Development Staff (การพัฒนาแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานโดยใช้หลักการจัดการความรู้และการเรียนรู้จากกรณีศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการฝึกอบรมของนักพัฒนาบุคลากร)**. Doctoral dissertation, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

Council of Europe Portal. (2023). **Local Heritage in Education**. [Online]. Retrieved May 20, 2023 from <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/-/local-heritage-in-education>

ECUUP Foundation. (2018). **How Culture Supports the Sustainable Development Goals (SDGs)**. [Online]. Retrieved May 18, 2023 from <https://www.fundacionecuup.org/how-culture-supports-the-sustainable-development-goals-sdgs/?lang=en>

Jason. (2023). **The Future of Learning and Teaching: Big Changes Ahead**. [Online]. Retrieved May 15, 2023 from <https://goteech.io/blog/the-future-of-learning-and-teaching/>

Kanchanaburi Rajabhat University. (2023). **5 Years Period of Kanchanaburi Rajabhat University Improvement Plan (แผนพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ระยะ 5 ปี)**. [Online]. Retrieved July 26, 2024 from <https://www.kru.ac.th/kru/plan.php>

Knowles, M. S. (1980). **The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy**. Englewood Cliffs, NJ: Cambridge Adult Education.

Luangdaeng, Pratchaya. (2022). The development of model of enhancing the ability of instructional design in local art and culture heritage conservation for social studies teachers (การพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเชิงอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของครูสังคมศึกษา). **Silpakorn Education Research Journal**, 14(2): 465-482.

Maloney, E. J., & Kim, J. (2020). **Learning in 2050: Why think about the future in this most difficult of times?** [Online]. Retrieved May 18, 2023 from <https://www.insidehighered.com/digital-learning/blogs/learning-innovation/learning-2050>

Maun, Ranumas. (2016). Efficiently learning management in higher education (การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ). **Journal of Southern Technology**, 9(2): 169-176.

Moe, C. (2014). **Learning from Unesco Conventions: Finding Relevance for Heritage Conservation**.

- [Online]. Retrieved May 15, 2023 from <https://www.proquest.com/openview/9cb78bceb7fd02fcadf8bf2472a1476b/1?pq-origsite=gscholar&cbl=506324>
- Naka, Patcharada. (2019). **The Development of Blended Training Activities Based on Collaborative Learning Through Develop Knowledge Abilities of Using Application in Teaching and Learning of Teachers at the College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute** (การพัฒนากิจกรรมการฝึกอบรมแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้แอปพลิเคชันสำหรับการเรียนการสอนของครูวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์). Master's dissertation, Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand.
- National Council for the Social Studies. (2023). **New Definition of Social Studies Approved**. [Online]. Retrieved January 15, 2024 from <https://www.socialstudies.org/media-information/definition-social-studies-nov2023>
- Nilsook, Prachyanun, & Wannapiroon, Panita. (2013). Blended learning: Ratio of blended (การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน: สัดส่วนการผสมผสาน). **Journal of Technical Education Development**, 25(85): 31-36.
- Office of the Education Council. (2017). **National Education Plan B.E. 2560-2579 (2017-2036) (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579)**. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). **The Thirteenth National Economic and Social Development Plan B.E. 2566-2570 (2023-2027) (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570)**. [Online]. Retrieved June 15, 2023 from https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf
- Singh, H., & Reed, C. (2001). **A White Paper: Achieving Success with Blended Learning**. [Online]. Retrieved May 18, 2023 from <http://facilitateadultlearning.pbworks.com/f/blendedlearning.pdf>
- Sitthichock, Thakorn, & Nidsungnoen, Witthawat. (2021). Social studies teacher with learning management in digital era (ครูสังคมศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล). **Journal of Education Thaksin University**, 21(1): 18-31.
- Srisong, Amornrat. (2016). **A Development of Blended Training Packages on Information Systems Program for Teachers of Assumption College Sriracha** (การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การใช้งานโปรแกรมระบบสารสนเทศสำหรับครู โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา). Master's dissertation, Burapha University, Chonburi, Thailand.
- The Fine Arts Department. (1985). **Regulation of the Fine Arts Department on the Preservation of Ancient Monuments, B.E. 2528** (ระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถาน พ.ศ. 2528). [Online]. Retrieved May 15, 2023 from <https://www.finearts.go.th/storage/contents/file/9s5cuiwtuSI3uniVvk7sTXL7u7NWNEmhJNcbrAcEO.pdf>
- The Fine Arts Department. (2020). **Hand Book of Art and Cultural Heritage Preservation work for Local Volunteer (คู่มือปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม)**. Bangkok: National Office of Buddhism Printing House.
- Wattanawong, Suwat. (2002). **Psychology for Training Adult (จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่)** (2nd ed.). Bangkok: Expernet.
- Wongyai, Wichai, & Patphol, Marut. (2019). **Coaching for Develop Learner Potential (การโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน)**. Bangkok: Charan Sanitwong Printing.
- Yenifer, K., Jackeline, L., Fabian, H., & Fabiola, T. (2023). The status of didactic models for heritage education. **Heritage**, 6(12): 7611-7623.